

Ondersteuning binnen Terra MBO

Juni 2016

Inhoud

1. Inleiding.....	4
1.1 Wet Passend Onderwijs	4
1.2 Ondersteuningsplan / -profiel.....	4
1.3. Het MBO verandert.....	4
2. Visie en kaders voor begeleiding	5
2.1 Identiteit	5
2.1.1 Visie op Leren.....	5
2.1.2 Visie op de ondersteuning van leren	5
2.2 Kaders voor begeleiding.....	5
2.3 Grenzen aan ondersteuning.....	6
3. Instroom.....	7
3.1 Intake	7
3.2 Verlengde intake	7
3.2.1 Toekennen extra ondersteuning.....	7
3.3 Onderwijsovereenkomst.....	7
4. Doorstroom.....	8
4.1 Ondersteuning	8
4.1.1 Basisondersteuning.....	8
4.1.2 Extra ondersteuning.....	9
4.1.3 Derdelijns ondersteuning.....	9
4.2 Start op opleiding met extra ondersteuning.....	9
4.2.1 Extra ondersteuningsbehoefte tijdens de opleiding.....	10
4.4 Ouderparticipatie.....	10
5. Uitstroom	11
Bijlage 1 Begrippenkader	12

Voorwoord

Met ingang van augustus 2014 is, in het kader van Passend Onderwijs, de zorgplicht voor onderwijsinstellingen van kracht. In september 2012 heeft het MBO Beraad (nu: Onderwijsoverleg MBO) besloten om de uitrol en implementatie van passend onderwijs binnen Terra MBO gezamenlijk vorm te geven en hiervoor een tijdelijk werkgroep op te richten. De leden van de werkgroep zijn verantwoordelijk voor de uitrol en implementatie van passend onderwijs op hun eigen vestiging. Een van de opdrachten is om te komen tot een gezamenlijk document die de ondersteuning binnen Terra MBO beschrijft.

Het Onderwijsoverleg MBO is eigenaar van dit document en het wordt formeel door het College van Bestuur vastgesteld. Bijstelling gebeurt jaarlijks op basis van evaluatie / monitoring en de ontwikkelagenda.

Het Onderwijsoverleg MBO heeft het document Ondersteuning binnen Terra MBO op 16 juni 2016 vastgesteld.

Werkgroep Passend Onderwijs MBO
Maart 2016

1. Inleiding

1.1 Wet Passend Onderwijs

Per 1 augustus 2014 is de Wet Passend Onderwijs in werking getreden. De student geboden financiering vervalt en daarmee ook de koppeling van het budget voor ondersteuning aan de individuele student. In plaats daarvan wordt het budget toegevoegd aan de lumpsum.

Passend onderwijs in het mbo is de volgende stap in de ontwikkeling van de ondersteuningsstructuur in de mbo-instellingen. Schoolbesturen worden verplicht om elke student die extra ondersteuning nodig heeft, een zo passend mogelijke onderwijsplek te bieden, mits het geen onevenredige belasting voor de school vormt. De mbo-instellingen vielen al onder de wet Gelijke behandeling handicap en chronische ziekte en doen dat nog steeds. Scholen moeten transparant zijn over welke ondersteuning ze wel en niet kunnen bieden. Dit moet openbaar gemaakt worden.

1.2 Ondersteuningsplan / -profiel

Dit document is de beschrijving van de mogelijkheden voor ondersteuning aan studenten en geeft tevens aan hoe de ondersteuning intern georganiseerd is. Het MBO Terra kent 1 gemeenschappelijk document. In dit document is zowel het ondersteuningsprofiel als het ondersteuningsplan verwerkt. Het ondersteuningsprofiel beschrijft welke voorzieningen zijn getroffen voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben. Deze voorzieningen kunnen in samenwerking met ketenpartners worden geboden. Het ondersteuningsprofiel geeft ook de grenzen van de ondersteuningsmogelijkheden aan. Het ondersteuningsplan is de verdere concretisering van het ondersteuningsprofiel. In het ondersteuningsplan wordt aangegeven hoe binnen Terra vorm wordt gegeven aan de basis en extra ondersteuning. Naast de beleidskaders bevat het ook praktische handvatten voor alle betrokkenen. Gezamenlijk vormen zij het document: Ondersteuning binnen Terra MBO.

1.3. Het MBO verandert

Hogere onderwijskwaliteit, grotere efficiency en vermindering van de kosten. Dat is het doel van het actieplan 'Focus op Vakmanschap 2011-2015', dat de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) in 2011 presenteerde. In 2014 vertaalt dit plan zich in concrete veranderingen, waarop Terra MBO zich voorbereidt. Daar waar deze wijzigingen invloed hebben op het beleid met betrekking tot passend onderwijs zijn ze – met de wetenschap van nu – in dit document meegenomen.

2. Visie en kaders voor begeleiding

2.1 Identiteit

In ons identiteitsbewijs (vastgesteld op 9 april 2013) beschrijven wij onze visie en missie, onze merkeloofte, onze kracht en onze kernwaarden.

Wij willen betekenisvol onderwijs zien, onderwijs dat geen andere grenzen accepteert dan de grenzen van de ambities en talenten van mensen die aan haar worden toevertrouwd. Steevast vanuit de overtuiging dat elk mens iets wil en kan betekenen voor anderen. Zo creëert onderwijs mede de voorwaarden voor mensen om waardevol te zijn en te kunnen presteren: in hun persoonlijke leven, in hun professionele leven en als burger in onze samenleving (een leven lang leren). Dat geldt niet alleen voor onze studenten, maar ook voor onze medewerkers.

2.1.1 Visie op Leren

Vanuit de identiteit is voor Terra de Visie op Leren geformuleerd.

1. Leren bij Terra is omgevingsbewust, gericht op een samenhangende, duurzame ontwikkeling, het leidt tot professionals die zelf een leven lang leren kunnen sturen.
2. Effectief en efficiënt leren verloopt vraaggestuurd, is doelgericht, sluit aan bij de leerstijlen van studenten, en vindt plaats in een authentieke omgeving en in relatie met anderen.
3. Leren is in verantwoordelijkheid en in samenwerking met anderen betekenis geven aan de werkelijkheid die zich voordoet, door betekenissen te ontdekken, vakkennis te bestuderen en routines te oefenen en te reflecteren.

Wat vraagt dit van de student?

- Je bent naar vermogen verantwoordelijk voor je eigen leerproces.
- De competenties: samenwerken, plannen, presenteren, communiceren en reflecteren bezitten en/of verwerven die aansluiten bij bovengenoemde visie op leren, reguleren en de BPV activiteiten.

2.1.2 Visie op de ondersteuning van leren

Vanuit de visie op leren is onderstaande visie op ondersteuning geformuleerd

1. Leren is naar vermogen van de school en de student van Terra gericht op maximale, samenhangende en duurzame ontwikkeling van studenten, door versterken en ondersteunen van aanwezige competenties / capaciteiten.
2. Effectieve en efficiënte ondersteuning van het leerproces is vraaggestuurd, doel- en leertaakgericht en student-nabij georganiseerd indien van toepassing in nauwe samenwerking met andere (keten)partners.

2.2 Kaders voor begeleiding

De begeleidingsstructuur kent een drietal fasen in de begeleiding: (1) instroom: aanmelding, intake en plaatsing, (2) doorstroom: opleiding en diplomering, (3) uitstroom.

Bij Terra is de ondersteuning aan studenten geïntegreerd in het leerproces. De ondersteuning die Terra biedt aan haar studenten is altijd gericht op de (cognitieve) ontwikkeling van de student. De studieloopbaanbegeleider (SLB-er) is de spil bij de ondersteuning van de student. Hij/zij is de coach van de student, die de student begeleidt tijdens zijn/haar schoolloopbaan. De ondersteuning wordt

uitgevoerd volgens het ringenmodel. Binnen dit model staat de student centraal. De verdere uitwerking is hier ook op gebaseerd (zie hoofdstuk 4). Indien vestigingen van deze lijn afwijken geldt het principe: pas toe of leg uit.

2.3 Grenzen aan ondersteuning

Terra wil voor iedere student die extra ondersteuning nodig heeft een zo passend mogelijke onderwijsplek bieden. Deze ondersteuning moet wel binnen de mogelijkheden van Terra liggen. Meestal komen we er samen wel uit maar het kan natuurlijk voorkomen dat we niet genoeg extra ondersteuning kunnen bieden. Afwijzing gebeurt uitsluitend na een zorgvuldige procedure en na afweging van alle mogelijkheden die wij kunnen bieden. In een aantal gevallen kunnen wij niet de extra ondersteuning bieden die een student nodig heeft om succesvol zijn opleiding af te ronden. Deze staan hieronder genoemd:

- Studenten die niet voldoen aan de toelatingscriteria en de plaatsingscriteria van de gekozen opleiding
- Als er specifieke bekwaamheden worden vereist van leraren in verband met een visuele of auditieve handicap (bijv. gebarentaal) dan kunnen wij doorgaans niet aan de vraag voldoen. Een doventolk is welkom in de lessen.
- Studenten die aangewezen zijn op allergeenvrije ruimten
- Studenten die zich niet zelfstandig kunnen handhaven en verplaatsen
- Studenten die aangewezen zijn op verpleegkundige hulp door de school
- Studenten met ernstige gedragsproblemen vaak ook gecombineerd met problemen thuis of in de leefomgeving kunnen we alleen toelaten en plaatsen indien er sprake is van externe hulpverlening.
- Studenten met ernstige verslaving en/of ernstige psychische aandoeningen.
- Studenten die een groot aantal individuele begeleidingsmomenten behoeven
- Studenten die ernstige gedragsproblemen vertonen, zoals extreem agressief gedrag waardoor de veiligheid en/of welbevinden van andere studenten en medewerkers in gevaar komt
- Studenten die frequent het leerproces van zichzelf en/of van andere studenten verstoren

Vestiging specifiek:

De vestiging in Emmen heeft geen lift binnen het gebouw. Uiteraard zullen we samen met de student kijken welke mogelijkheden we kunnen bieden om toch alle lessen te kunnen volgen.

Hoewel Terra uiteraard naar zoveel mogelijk openheid en duidelijkheid streeft, wordt benadrukt dat een passende plek binnen haar onderwijs altijd maatwerk blijft. De grenzen zijn ook niet geschreven als een bindende en/of uitputtende regeling, maar dient ertoe informatief meer inzicht te verschaffen in de ondersteuningsmogelijkheden binnen Terra. Terra kan – als daar goede redenen voor zijn – in individuele gevallen altijd afwijken.

3. Instroom

Het toelatingsbeleid van Terra MBO is vastgelegd in een apart document: Toelatingsbeleid. Binnen het MBO van Terra maken we bij de instroom onderscheid tussen toelaatbaarheid en plaatsbaarheid. Voordat een (aspirant) student wordt uitgenodigd voor een intake gesprek wordt er eerst gekeken naar de toelatingseisen. De toelatingseisen zijn (deels) wettelijk vastgelegd. Om plaatsbaar te zijn moet de student in eerste instantie voldoen aan de toelatingscriteria. Naast deze toelatingseisen zijn er aanvullende plaatsingscriteria geformuleerd: plaatsbaarheid in relatie tot de visie op leren, plaatsbaarheid in relatie tot specifieke beroepseisen, basisondersteuning en extra ondersteuning. Plaatsbaar zijn die studenten die voldoen aan de plaatsingscriteria, al dan niet met gebruik making van ketenpartners.

3.1 Intake

Iedere aspirant-student die zich bij Terra aanmeldt doorloopt een individueel intakeproces. Nadat de student zich heeft aangemeld en alle relevante informatie is ontvangen, volgt een individueel intakegesprek. In dit gesprek wordt bekeken of de gekozen opleiding ook écht bij aspirant student past: in het gesprek besteden we onder andere aandacht aan de persoonlijkheid en persoonlijke omstandigheden, motivatie, verwachtingen van de opleiding en het bijbehorende beroepsbeeld. Na afloop van het gesprek volgt een advies. De opleiding Paardensport kent een afwijkende procedure.

3.2 Verlengde intake

Bij twijfel volgt een uitnodiging voor een verlengde intake. Ook voor het vaststellen van de extra ondersteuningsbehoefte kan het nodig zijn om een tweede gesprek te voeren. In sommige gevallen kan het voorkomen dat er een capaciteitentest ingevuld moet worden. Aan het eind van het gesprek volgt opnieuw een advies. Bij advies andere opleiding of niet plaatsing wordt dit altijd eerst mondeling medegedeeld en daarna volgt een schriftelijke bevestiging van het besluit.

3.2.1 Toekennen extra ondersteuning

Extra ondersteuning wordt in principe toegekend door de leden van het Begeleidings- en adviesteam (BAT). Nadat de extra ondersteuning is toegekend wordt er voor deze studenten een ontwikkelperspectief (OP) opgesteld. Voor het opstellen van een OP is het van belang dat de vestiging beschikt over het handelingsplan / ontwikkelperspectief van de toeleverende school (indien aanwezig). De student is verantwoordelijk voor de aanlevering hiervan voorafgaand aan het intakegesprek. De eerste aanzet tot het OP wordt gemaakt tijdens de intake. De verdere invulling en uitvoering ligt bij de SLB-er.

3.3 Onderwijsovereenkomst

Wanneer er een match is tussen de ondersteuningsbehoefte van de aspirant-student en het ondersteuningsaanbod van Terra, worden de afspraken hierover vastgelegd in het ontwikkelperspectief. Hierin staat zowel welke extra ondersteuning de student kan verwachten maar ook de inspanning die de student (en evt. ouders / verzorgers) en eventueel de ketenpartners gaan leveren (wederzijdse inspanningsverplichting). Bij de start van de opleiding is het van belang dat alle betrokkenen op de hoogte zijn van de afspraken over de inzet van extra ondersteuning. Het ontwikkelperspectief maakt onlosmakelijk onderdeel uit van de onderwijsovereenkomst.

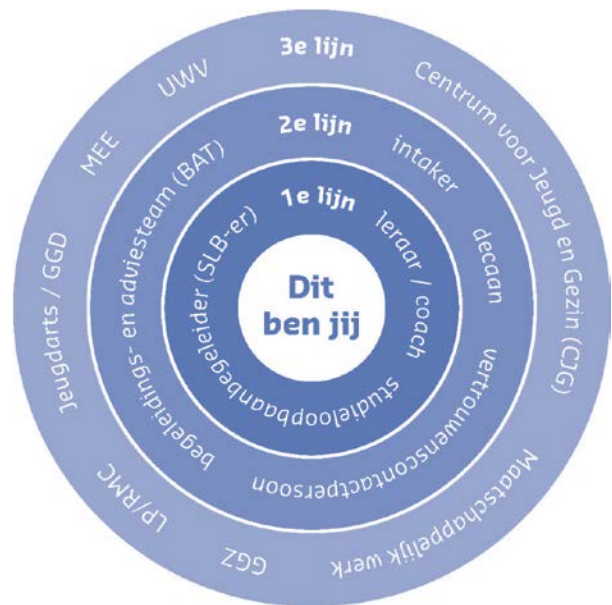
4. Doorstroom

We maken onderscheid tussen basisondersteuning en extra ondersteuning binnen het ringenmodel zoals door Terra gehanteerd wordt.

1^e lijn: Het gaat hier om het werken in de klas. De school zorgt voor een veilig leer- en leefklimaat. De 1^e lijn wordt uitgevoerd door de leraar/coach en de studieloopbaanbegeleider (SLB-er). In de 1^e lijn vindt reguliere geïntegreerde ondersteuning plaats.

2^e lijn: In deze lijn staan de maatregelen om problemen van jongeren aan te pakken centraal. De uitvoering is in handen van de meer gespecialiseerde begeleiders binnen de school. Het betreft hier de leden van het BAT, intake, decaan en vertrouwenscontactpersoon.

3^e lijn: Wanneer de problematiek van de jongere te complex is en het de eigen mogelijkheden van de school overstijgt dan vindt doorverwijzing plaats naar de 3^e lijn instellingen: zoals SMW, GGZ en CJG.

4.1 Ondersteuning

De basisondersteuning betreft de reguliere ondersteuning aan studenten waarbij er geen sprake is van extra ondersteuning. Deze ondersteuning is op alle vestigingen gelijk en alle studenten hebben hier recht op. De extra ondersteuning betreft de schoolinterne extra individuele studentbegeleiding en ondersteuning aan studenten die dit behoeven. Het betreft hier een optie voor extra ondersteuning waar een bepaalde hoeveelheid geld aan gekoppeld is. In de onderstaande paragrafen zijn alleen de taken opgenomen die te maken hebben met de ondersteuning van het leren van de student.

4.1.1 Basisondersteuning

De basisondersteuning is het geheel van preventieve en licht curatieve interventies die binnen de ondersteuningsstructuur van de school planmatig en op een goed kwaliteitsniveau worden uitgevoerd.

Uitgangspunten

- Studenten leren in een veilige leeromgeving.
- Leren vindt planmatig plaats.
- Het leren (waaronder instructie, verwerking en reflectie) en de ondersteuning ervan sluiten aan de kenmerken en de behoefte van de student.
- Leraren maken systematisch gebruik van ontwikkelperspectieven.
- Leraren werken continue aan hun competenties en handelingsbekwaamheid.

De mate van en organisatie van de basisondersteuning staat beschreven in de volgende paragrafen.

- Monitoring van de voortgang en ontwikkeling van student.
- Terra MBO beschikt over een ondersteuningsstructuur: orthopedagogische en/of orthodidactische programma's en methodieken die gericht zijn op sociale veiligheid en het voorkomen en aanpakken van gedragsproblemen.
- Een aanbod voor studenten met dyslexie, Onderwijsprogramma's die afgestemd zijn op studenten met een meer of minder dan gemiddelde intelligentie
- De ondersteuning van de student bij instroom, doorstroom en uitstroom.
- Het beleid en de afspraken ten aanzien van verzuim, eruit sturen, schorsing en verwijdering en klachten.
- Fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen, aangepaste werk- en instructieruimtes en de beschikbaarheid van hulpmiddelen voor studenten die dit nodig hebben.
- Er is sprake van structurele inzet van ketenpartners.

4.1.2 Extra ondersteuning

Voor studenten die extra ondersteuning nodig hebben stelt de school, na overleg met (keten)partners, een ontwikkelperspectief op. Het ontwikkelperspectief beschrijft de toegekende optie om de gestelde doelen van de student te benaderen en welke extra ondersteuning daar voor nodig is. Als er sprake is van een gecombineerd traject met partners dan worden die hierbij betrokken.

In het ontwikkelperspectief wordt eerst de ondersteuningsbehoefte in kaart gebracht. Ook wordt er aandacht besteed aan de beschermende en compenserende factoren. Dit alles resulteert in een beschrijving van de ondersteuningsmogelijkheden (doelen en mogelijkheden op korte termijn en op langere termijn). Tot slot worden er afspraken gemaakt over wie wat gaat doen. Het betreft nadrukkelijk een wederzijdse inspanningsverplichting. Ook ouders / verzorgers en eventueel ketenpartners kunnen hierin een rol vervullen. De extra ondersteuning is altijd gericht op de (cognitieve) ontwikkeling van de student.

Voorbeelden van extra ondersteuning zijn individuele gesprekken met de studieloopbaanbegeleider of leden van het BAT, het eventueel regelen van extra faciliteiten, hulp bij plannen / organiseren van de werkzaamheden, extra begeleiding bij de stage.

4.1.3 Derdelijns ondersteuning

Er zitten grenzen aan de ondersteuning die Terra MBO kan leveren. Wanneer de problematiek van de jongere te complex is en het de eigen mogelijkheden van de school overstijgt dan vindt doorverwijzing plaats naar de derdelijns instellingen. Iedere vestiging beschikt over een eigen sociaalpedagogische kaart. Deze zijn bekend bij het BAT.

4.2 Start op opleiding met extra ondersteuning

Bij de start van de opleiding is het van belang dat alle betrokkenen op de hoogte zijn van de afspraken over de inzet van extra ondersteuning. Ook gedurende het scholingstraject wordt gevolgd of de beoogde beroepsopleiding met de beschikbare extra begeleiding voor de student haalbaar is. Hierbij wordt uitgegaan van een wederzijdse inspanningsverplichting van zowel de opleiding als de student en de ouders / verzorgers, zoals is vastgelegd in het ontwikkelperspectief. .

4.2.1 Extra ondersteuningsbehoefte tijdens de opleiding

Soms blijkt pas tijdens de opleiding dat de student een extra ondersteuningsbehoefte heeft. Dit is bijvoorbeeld aan de orde wanneer:

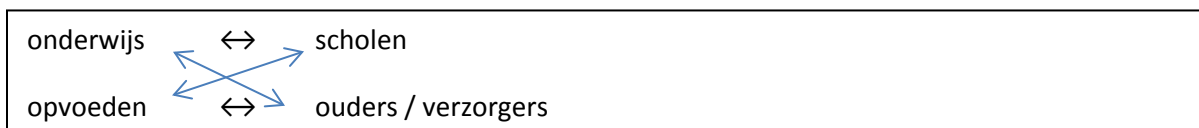
- De intake onvoldoende of onjuiste informatie heeft opgeleverd, of de informatie niet goed is verwerkt;
- Het andere karakter van het mbo vergeleken met eerdere onderwijssituaties andere of meer ondersteuningsbehoeften met zich meebrengt dan voorzien;
- Veranderde omstandigheden in de persoonlijke situatie van de student die de studievoortgang (mede) belemmeren;
- De student bij BPV in de concrete beroepssituatie behoefte aan ondersteuning ervaart die daarvoor nog niet duidelijk was;

Ook na de start van de opleiding blijft het belangrijk om alert te zijn op signalen die wijzen op persoonlijke problematiek of stagnerende onderwijsresultaten. Met een aanmelding bij het BAT van de school kan eventueel alsnog de benodigde extra ondersteuning in kaart worden gebracht, worden ingezet en vastgelegd in een ontwikkelperspectief. Daarbij zal samen met de student, de ouder(s) en de school ook de haalbaarheid van de opleiding in combinatie met de (grenzen van) extra begeleiding moeten worden nagegaan.

4.4 Ouderparticipatie

Over het algemeen staan ouders / verzorgers in het MBO nog op grote afstand. De ouders / verzorgers zijn vaak alleen in beeld bij opendagen, diplomering en als er tussentijds problemen zijn. Uit recent wetenschappelijk onderzoek blijkt dat partnerschap met de ouders / verzorgers een belangrijke meerwaarde oplevert in zowel het vo als het mbo (o.a. verhogen van de leerprestaties, preventie van schooluitval, normen en waarden binnen de schoolgemeenschap).

Partnerschap met ouders / verzorgers (educatief en pedagogisch) beweegt zich op onderstaande 4 assen:

Binnen het MBO van Terra hebben we een minimum standaard met betrekking tot ouderparticipatie afgesproken. In deze standaard staat beschreven wat wij als school doen en willen gaan doen op het gebied van ouderparticipatie maar ook wat wij van de ouders verwachten. Deze standaard is te vinden op de portal.

5. Uitstroom

De reguliere uitstroom wordt door Terra MBO niet structureel gevolgd op dit moment, wel worden alle studenten bij diplomering gevraagd een school-ex formulier in te vullen. Hierop wordt de vervolgkeuze van de uitstromende student benoemd. Studenten die ongediplomeerd uitstromen hebben een exitgesprek en vullen de exit enquête / formulier in. Hierin komen de factoren aan bod wat de factoren waren die die deden besluiten om te stoppen. De reden van uitstroom wordt in het studentvolgsysteem (Magister) vastgelegd.

Voor studenten die nog kwalificatie plichtig zijn wordt door de vestiging de VSV-scan ingevuld zodat er een warme overdracht kan plaatsvinden naar de RMC-coördinator.

Bijlage 1 Begrippenkader

Passend Onderwijs

Het zorgdragen voor een passend onderwijsaanbod voor alle studenten. Deze wet gaat op 1 augustus 2014 voor het mbo onderwijs van start.

Ontwikkelperspectief

Het ontwikkelperspectief is een document dat de school opstelt over studenten die extra ondersteuning nodig hebben. In het nieuwe onderwijsstelsel (passend onderwijs) vervangt het ontwikkelperspectief het handelingsplan. Het ontwikkelperspectief te beschouwen als een bijlage van de onderwijsovereenkomst. In het ontwikkelperspectief worden over en weer de afspraken vastgelegd tussen de student en de onderwijsinstelling. De thema's waarop de extra ondersteuning is gericht worden beschreven alsmede de doelen/beoogde resultaten en het eraan gekoppelde tijdpad. Het ontwikkelperspectief is gebaseerd op handelingsgericht werken.

Handelingsgericht werken (HGW)

Handelingsgericht werken, planmatig en cyclisch werken rondom de ondersteuning aan een student. Dit is een systematische werkwijze waarmee een school praktische handvatten krijgt voor het vormgeven van de ondersteuningsstructuur op de school. HGW heeft een aantal uitgangspunten. Zo staan de onderwijsbehoeften van studenten centraal (Wat heeft een student nodig om een bepaald doel te bereiken?) en wordt uitgegaan van een cyclus van planmatig handelen. Ouders zijn bij HGW een belangrijke educatieve partner.

Toelaatbaarheid

Op basis van de wettelijke toelatingseisen en de doorstroomregeling VMBO-MBO wettelijk toelaatbaar. Er bestaan harde criteria zoals numerus fixus, het kunnen overleggen van een VOG, leeftijd of het hebben van een arbeidsovereenkomst BBL die bepalend zijn voor de toelaatbaarheid.

Plaatsbaarheid

Om plaatsbaar te kunnen zijn moet de student voldoen aan de gestelde toelatingseisen. Naast deze toelatingseisen zijn er aanvullende plaatsingscriteria geformuleerd: plaatsbaarheid in relatie tot de visie op leren, plaatsbaarheid in relatie tot specifieke beroepseisen, basisondersteuning en extra ondersteuning. Plaatsbaar zijn die studenten die voldoen aan de plaatsingscriteria, al dan niet met gebruik making van ketenpartners. De plaatsbaarheid wordt formeel vastgesteld door de plaatsingscommissie van de vestiging.

(Keten)partners

Onder (keten)partners verstaan wij zowel ouders/verzorgers/partners/ wettelijk vertegenwoordigers als (leer)bedrijven en instellingen binnen het hulpverleningscircuit.